

2ο Αγροτικό Συνέδριο Ναυτεμπορικής
 Καλλιεργώντας την Ανάπτυξη ή «Αγρανάπαυση»;

Τετάρτη 5 Απριλίου 2017 Divani Caravel Hotel

2ο Αγροτικό Συνέδριο Ναυτεμπορικής

Καλλιεργώντας την Ανάπτυξη ή «Αγρανάπαυση»;

Τετάρτη 5 Απριλίου 2017
Divani Caravel Hotel, Αθήνα

Ομιλία Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Θα ήθελα να ξεκινήσω την ομιλία μου με δύο επισημάνσεις.

Η πρώτη είναι ότι, στη χώρα μας, το στοίχημα της ανάταξης της οικονομίας θα κερδηθεί μόνον όταν κερδηθεί στην ύπαιθρο. Η ελληνική γη κρατάει σταθερές οικονομικές αξίες και η παραγωγική της δραστηριότητα μπορεί να στηριχτεί πολλαπλά και να σηκώσει το μεγάλο βάρος της οικονομικής ανάκαμψης της χώρας μας.

Η δεύτερη επισημάνση είναι ότι, αυτή τη νέα πραγματικότητα, τη συνειδητοποιούν ολοένα και περισσότερο το πολιτικό προσωπικό της χώρας, ο επιχειρηματικός κόσμος και οι επενδυτές και κυρίως οι ίδιοι οι παραγωγοί. Αυτό είναι το πιο ενθαρρυντικό σημάδι, το ότι δηλαδή η δυναμική της αγροτικής απασχόλησης μπαίνει στο μπροστά και πάνω μέρος της αναπτυξιακής ατζέντας.

Εμείς στην κυβέρνηση αναγνωρίσαμε από την πρώτη στιγμή τη σπουδαιότητα του αγροδοατροφικού συμπλέγματος και βάλαμε ως στόχο να υπηρετήσουμε έναν ελκυστικό αγροτικό τομέα, ανανεωμένο ηλικιακά, με καταρτισμένους νέους, που ξέρουν να καινοτομούν και να επενδύουν στο επιχειρείν.

Ως καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός, θεωρώ —και το επαναλαμβάνω όπου σταθώ και όπου βρεθώ— ότι η ελληνική ύπαιθρος έχει τεράστια πλεονεκτήματα και με συστηματική και επίμονη δουλειά και συνέργεια παραγωγών, επιχειρηματιών, θεσμών και φορέων μπορεί να φέρει στην οικονομία τα κάτω – πάνω, για να αντιστρέψουμε το στερεότυπο.

Το πρώτο λοιπόν που καταφέραμε ήταν ο αγροτικός τομέας να μπει ψηλά στην οικονομική και πολιτική ατζέντα και να γίνει συνείδηση ότι χωρίς αυτόν στην Ελλάδα δεν πάμε πουθενά.

Το δεύτερο που κάναμε, αφού επουλώσαμε - όσες τουλάχιστον μπορούσαμε - από τις πληγές που ταλάνιζαν επί δεκαετίες τον αγροτικό χώρο, ήταν να βάλουμε μπροστά μέτρα και δράσεις για να ενθαρρύνουμε, να διευκολύνουμε και να ενισχύσουμε τους παραγωγούς της ελληνικής υπαίθρου.

Για την υλοποίηση αυτού του στρατηγικού σχεδίου αξιοποιούμε κάθε δυνατότητα και κάθε διαθέσιμο εργαλείο, με πρώτο απ' όλα το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης που ανασυντάξαμε εκ βάθρων και μπαίνει σε εφαρμογή. Το ΠΑΑ (2014-2020) ύψους 4,7 δισ. κοινοτικής συμμετοχής, που μαζί με την εθνική και την ιδιωτική συμμετοχή θα κινητοποιήσει συνολικούς πόρους της τάξης των 6 δισ. ευρώ. Μάλιστα το 37% των πόρων θα το διαχειριστούν οι Περιφέρειες στο πλαίσιο της αντίληψής μας για αποκέντρωση και ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης.

Ας δούμε όμως και μια-μια τις παραμέτρους που συνθέτουν τη βεντάλια της ανταγωνιστικότητας και τι εμείς ως κυβέρνηση έχουμε κάνει μέχρι τώρα για να ενισχύσουμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται στον αγροδιατροφικό τομέα.

Το κόστος ενέργειας στη φυτική παραγωγή είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα και ιδιαίτερα μετά την κατάργηση της επιστροφής του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης Πετρελαίου που μας επέβαλε η Συμφωνία. Με το πρόγραμμα «Net Metering» οι αγρότες μπαίνουν στον συμψηφισμό ενέργειας, δηλαδή θα μπορούν να εγκαταστήσουν ένα φ/β σύστημα και η ενέργεια που θα παράγει να συμψηφίζεται με αυτήν της κατανάλωσης. Το συγκεκριμένο μέτρο θα προκηρυχθεί άμεσα και θα ενταχθεί σε σχέδια βελτίωσης. Θα δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στις συμπράξεις.

Για την κτηνοτροφία μας που το κόστος ζωοτροφών ανέρχεται στο 75% του κόστους παραγωγής. Προχωρήσαμε ήδη στη ρύθμιση των βοσκήσιμων γαιών, με την οποία αντιμετωπίζονται δύο βασικά ζητήματα: η διαχείριση 79 εκατ. στρεμμάτων δασικών εκτάσεων που σήμερα βόσκονται και η επιλεξιμότητα για τις ενισχύσεις. Μετά από προσπάθεια 2 χρόνων στο προχθεσινό Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας στη συζήτηση για την πρόταση omnibus, με την οποία αναθεωρείται σε μερικά σημεία η σημερινή ΚΑΠ και η εφαρμογή της, κατατέθηκε από την Επιτροπή η πρόταση για νέο ορισμό στο βοσκότοπο, που θα περιλαμβάνει, πλέον πέραν της ποώδους βλάστησης, και τη θαμνώδη ξυλώδη βλάστηση, που σημαίνει με τα σημερινά δεδομένα επιπλέον 8 εκατ. στρέμματα. Πρόκειται για μια μεγάλη παρέμβαση στην αιγοπροβατοτροφία, τόσο στο κόστος παραγωγής της, όσο και στη σωστή και χωρίς πρόστιμα διαχείριση των κοινοτικών της πόρων.

Για το άλλο μεγάλο ζήτημα της ρευστότητας. Μετά την κατάργηση της Αγροτικής Τράπεζας ο χώρος έμεινε χωρίς πιστωτικό εργαλείο. Δημιουργήσαμε την Κάρτα του Αγρότη, που βρήκε μεγάλη ανταπόκριση από το τραπεζικό σύστημα. Όλα δείχνουν ότι εξασφαλίσαμε μια χαμηλότοκη χρηματοδότηση στους αγρότες δικαιούχους βασικής ενίσχυσης για την κάλυψη αναγκών τους που σχετίζονται με την αγροτική τους εκμετάλλευση.

Εργόσημο. Θα σταθώ στο θέμα, λόγω και της πρόσφατης Απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που έρχεται να αναδείξει εκ νέου μια κατάσταση που δεν τιμά τη χώρα μας και τον πολιτισμό της. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού θεσπίσαμε ειδική διαδικασία μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα στους κατόχους αγροτικών εκμεταλλεύσεων να δηλώσουν τους παράτυπα διαμένοντες μετανάστες που απασχολούν και να τους ασφαλίσουν με εργόσημο. Η διαδικασία αυτή διευκολύνει τους αγρότες να δίνουν νόμιμα αμοιβή και ασφάλιση στους αλλοδαπούς εργάτες γης που δουλεύουν ήδη με μαύρη εργασία, με όλες τις θετικές συνέπειες που έχει κάτι τέτοιο, τόσο για τους αγρότες όσο και για τους μετανάστες. Με την ευκαιρία αυτή καλούμε για μια ακόμα φορά, τις μεν Περιφέρειες να προωθήσουν και να διευκολύνουν στην εφαρμογή του μέτρου, τους δε αγρότες και εν γένει τους κατόχους αγροτικών εκμεταλλεύσεων, να αξιοποιήσουν το εργόσημο ως εργαλείο, που στην πραγματικότητα μειώνει το κόστος παραγωγής και αυξάνει την ανταγωνιστικότητά τους.

Συνεργατισμός. Θεσπίσαμε ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας των συνεταιρισμών, που, μεταξύ άλλων, δίνει ιδιαίτερο βάρος στις ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και στις διεπαγγελματικές οργανώσεις. Δυστυχώς η συντριπτική πλειοψηφία των συνεταιρισμών που παραλάβαμε είναι βεβαρυσμένοι με χρέη δισεκατομμυρίων και έχουν καταστεί κοινωνικά ανυπόληπτοι. Όλα αυτά καθιστούν αναποτελεσματική τη συμβολή τους στην επίτευξη των παραπάνω στόχων. Επειδή όμως τους συνεταιρισμούς τους χρειάζονται οι αγρότες, δεν θα επιτρέψουμε να κυριαρχήσουν στο χώρο άλλες σκοπιμότητες. Σε λίγες μέρες μετά από αξιολόγηση θα παραμείνουν στο Μητρώο μόνο οι συνεταιρισμοί που πληρούν τα κριτήρια του νόμου. Η πορεία των εκκαθαρίσεων, η αξιοποίηση των παραγωγικών μονάδων τους και η εκμετάλλευσή τους από συνεταιρισμούς και οργανώσεις παραγωγών που θα διαθέτουν παραγωγική δυναμικότητα, γνώση του αντικειμένου και της αγοράς είναι ένα σοβαρό θέμα που μας απασχολεί. Οι παραγωγικές μονάδες των συνεταιρισμών δεν πρέπει και δεν θα αφήσουμε να απαξιωθούν ή λεηλατηθούν. Εμείς θα είμαστε δίπλα τους στην προσπάθεια για ένα νέο συνεταιριστικό κίνημα με οργανώσεις και ομάδες παραγωγών αποτελεσματικές, που θα προσφέρουν υπηρεσίες στα μέλη τους και όχι χρέη και κακοδιαχείριση. Σε αυτούς τους συνεταιρισμούς και οργανώσεις παραγωγών θα στηριχθεί η νέα αναπτυξιακή πορεία της υπαίθρου.

Άλλο ένα θέμα που ταλαιπωρούσε για πολλά χρόνια τους συνεταιρισμούς και το έκρυβαν επιμελώς κάτω από το χαλί, ήταν οι ανακτήσεις για χρέη που ρυθμίστηκαν με λάθος τρόπο από τις κυβερνήσεις της δεκαετίας του '90. Τελεσίδικα καταδικάστηκε η χώρα μας να επιστραφούν. Αυτό θα ήταν καταστροφικό για αρκετούς ακόμη και υγιείς συνεταιρισμούς.

Η ενασχόλησή μας με αυτό το θέμα επί μια διετία έχει αποφέρει σημαντική μείωση των οφειλόμενων ποσών, και η προσπάθεια συνεχίζεται.

Σε ό,τι αφορά τις πληρωμές αγροτικών προϊόντων, έχουμε φτάσει στο σημείο, προϊόντα που έχουν ημερομηνία λήξης ολίγων ημερών να πληρώνονται στους παραγωγούς με επιταγές 8 και 10 μηνών, ακόμα και με ανοιχτές ημερομηνίες. Έχει γίνει έτσι ο αγρότης -και ο αγροτικός χώρος εν γένει-, ο κυριότερος πιστωτής του εμπορίου, τη στιγμή που αντιμετωπίζει ο ίδιος μεγάλο πρόβλημα ρευστότητας. Όλη αυτή η στρέβλωση στηρίζεται σε ένα «παραθυράκι» της νομοθεσίας που εξουδετέρωνε, στην πράξη, τη σχετική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δε θα επιτρέπεται πλέον η πληρωμή των νωπών και ευπαθών αγροτικών προϊόντων σε χρόνους πέραν των 60 ημερών, ανάλογα με το προϊόν, σύμφωνα και με όσα ισχύουν και εφαρμόζονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρεμβάσεις γίνονται και θα γίνουν για τη στήριξη των αγροτικών προϊόντων μας που πιέζονται από τις ελληνοποιήσεις. Ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε. Δώσαμε σε δημόσια διαβούλευση τη νομοθετική μας πρόταση-σταθμό για τον χώρο της κτηνοτροφίας, για την υποχρεωτική επισήμανση προέλευσης για το γάλα, τόσο στις συσκευασίες γάλακτος, όσο και στα γαλακτοκομικά προϊόντα. Ανάλογη ρύθμιση επεξεργαζόμαστε και για τα προϊόντα κρέατος, για τα οποία η επισήμανση προέλευσης, παρότι υπάρχει αντίστοιχη υποχρέωση, δεν φτάνει μέχρι τον καταναλωτή .

Η εν δυνάμει αξιοποιήσιμη δημόσια αγροτική γη είναι για τη χώρα μας τεράστιος πλούτος με πολύ μεγάλο επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Τα πρώτα στοιχεία καταγραφής της αγροτικής περιουσίας του Δημοσίου δείχνουν ότι έχει κυριότητα σε περισσότερα από 640.000 στρέμματα αγροτικών εκτάσεων, αλλά και 2.500 στρέμματα αστικών οικοπέδων. Η καταγραφή των κτιριακών εγκαταστάσεων (και του εξοπλισμού τους) που έχουν σχέση με την παραγωγική αγροτική δραστηριότητα βρίσκεται σε εξέλιξη. Στόχος μας είναι η συγκεκριμένη περιουσία να αξιοποιηθεί για τη στήριξη της αγροτικής δραστηριότητας και να δίδεται με μακροχρόνια ενοικίαση στο πλαίσιο σχεδίων βελτίωσης ή για παραγωγή ζωοτροφών ώστε να μειωθεί το αντίστοιχο κόστος.

Επαναφέρουμε επίσης τον θεσμό των αγροτικών συμβούλων, δηλαδή τον γεωτεχνικό, τον γεωπόνο και τον κτηνίατρο, στο χωράφι και στο στάβλο. Στόχος μας είναι όχι μόνον η προσφορά δωρεάν συμβουλών, που σήμερα γίνονται από τους προμηθευτές των εφοδίων τους, με ό,τι αυτό σημαίνει, αλλά και η προώθηση αιεφόρων και καινοτόμων δράσεων. Θα δημιουργηθούν τουλάχιστον 300 δομές σε όλη τη χώρα και θα απασχοληθούν πάνω από 1000 γεωτεχνικοί .

Η χώρα μας αποτελεί από μόνη της brand name και αυτό το έχουν κτίσει η ταυτότητα του τόπου και οι άνθρωποι της ελληνικής υπαίθρου. Η καθαρότητα και η θρεπτική αξία των προϊόντων της ελληνικής γης είναι τα μεγάλα πλεονεκτήματά τους, με τα οποία μπορούν να ανταγωνιστούν στα ίσια τις καλλιέργειες και παραγωγές μεγάλης κλίμακας αλλά αμφίβολης ποιότητας.

Φυσικά τα πλεονεκτήματα αυτά από μόνα τους δεν αρκούν. Θα πρέπει να ενισχυθούν από μια σειρά άλλες παραμέτρους, ορισμένες εκ των οποίων αναφέρω εν συνόψει:

- Πρώτον, συνέργειες. Και όταν λέω συνέργειες εννοώ σε όλα τα επίπεδα. Σε επίπεδο κυβέρνησης και υπουργείων, σε επίπεδο επενδυτών και επιχειρηματιών, σε επίπεδο εμπόρων και εξαγωγέων και φυσικά εννοώ πρωτίστως τον υγιή συνεργατισμό των ίδιων των παραγωγών.
- Δεύτερον, καινοτομία. Καινοτομία πολύπλευρη, σε προϊόντα, στο μάρκετινγκ, στην τυποποίηση, στην ηλεκτρονική επικοινωνία, στις πωλήσεις, σε όλα. Και με δεδομένη την αδυναμία των επιχειρήσεων να επενδύσουν κατά μόνας στην Έρευνα & Τεχνολογία – Καινοτομία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών με υψηλή προστιθέμενη αξία, είναι ανάγκη να προωθηθούν και εδώ συνεργασίες.
- Τρίτον, τα προγράμματα προβολής και δημοσιότητας ελληνικών προϊόντων σε χώρες του εξωτερικού, όπου εμπλέκονται και συνεργάζονται επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα και υπηρεσίες του Υπουργείου ΑΑΤ, να υλοποιούνται με μέτρο την αποτελεσματικότητα. Υπερασπιζόμαστε την προώθηση των προϊόντων μας στις διεθνείς αγορές μέσα από συγκεκριμένες χρηματοδοτήσεις που το 2016 έφτασαν τα 150 εκατ. ευρώ. Ήδη τα στοιχεία δείχνουν ότι η αύξηση των εξαγωγών και το 2016 είναι εντυπωσιακή. Από τα συνολικά 18 δισ. τα 9 δισ., δηλαδή το 50% αφορούν προϊόντα του αγροτικού χώρου. Μάχες όμως δίνουμε και στα πλαίσια των συμφωνιών της Ε.Ε. με τρίτες χώρες, όπως Καναδάς και Νότια Αφρική, όπου για τη φέτα, για παράδειγμα, προβλεπόταν μετά τη μεταβατική 5ετία να μπορούν να κυκλοφορούν ως φέτα Νότιας Αφρικής και Καναδά, ή «feta style» ή «feta type», ενώ εμείς καταφέραμε να δεσμευτεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για αναθεώρηση της συμφωνίας πριν τη λήξη της 5ετίας με στόχο τη πλήρη κατάργηση της χρήσης του όρου «φέτα» στα λευκά τυριά τους.

Κλείνοντας και λαμβάνοντας υπόψη την ευφυή αμφισημία ή και πολυσημία του τίτλου αυτού του συνεδρίου θα έλεγα το εξής: Τη γη, όπου και όταν χρειάζεται, θα της δώσουμε την αναγκαία αγρανάπαυση.

Εμείς, στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι δεν πρόκειται να περάσουμε σε αγρανάπαυση. Πιστεύουμε ακράδαντα, και θέλουμε να το κάνουμε κοινή συνείδηση, ότι η παραγωγική ύπαιθρος μπορεί να σηκώσει μεγάλο βάρος της οικονομικής ανάκαμψης και θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε για τον σκοπό αυτό να παράγουμε τα απαραίτητα εργαλεία και να στηρίζουμε κάθε δημιουργική προσπάθεια.

Εύχομαι το συνέδριό σας καταλήξει σε χρήσιμα συμπεράσματα και να συμβάλει με τον τρόπο του στο κοπιώδες εγχείρημα οικονομικής και κοινωνικής ανασύνταξης της χώρας.